

Deze rubriek staat open voor iedereen die op het gebied van de ruimtelijke ordening en gebouwde omgeving iets wil aankondigen of bespreken. Kopij en materiaal opsturen naar de redactie. Samenstelling: Gelske van Dalen en Mariëlle de Winter.

AMSTERDAMSE ARCHITECTUUR 1994-96

Van 28 juni tot en met 23 augustus is in de ARCAM GALERIE in Amsterdam een expositie te zien over de mooiste recente bouwwerken in Amsterdam. Daarnaast verschijnt er een publikatie met daarin een dertigtal projectbeschrijvingen en een



Woningen Java-eiland.
foto Wim Ruijgrok

bijdrage van architectuurhistoricus Koos Bosma over de jongste ontwikkelingen in de Amsterdamse architectuur en stedenbouw in het algemeen. In een serie korte essays worden specifieke thema's nader onder de loep genomen.

Amsterdam Architecture 1994-96, ARCAM POCKET 11, eindredactie: Maarten Kloos, prijs f27,50, ISBN 90 71570 51 7. Informatie ARCAM, Waterloooplein 211-213, 1011 PG Amsterdam, telefoon 020-620 48 78.

ROTTERDAM-MAASKANTPRIJS

De Stichting Rotterdam-Maaskant is in 1976 opgericht door de Rotterdamse architect Hugh A. Maaskant (1907-1977). De doelstelling van de stichting is ten eerste het vergroten, verhelderen en versterken van de plaats die de bebouwde omgeving en de landschappelijke inrichting in het culturele en maatschappelijke leven innemen. Daarnaast beoogt de stichting bij een grotere groep gebruikers en beschouwers een meer bewuste beleving van architectonische, stedenbouwkundige en landschappelijke vormgeving uit heden en verleden te bevorderen, zowel in het algemeen, als voor Rotterdam in het bijzonder. Om dit te bereiken wordt ondermeer elke twee jaar een prijs voor jonge architecten uitgereikt. Kandidaten voor deze prijs mogen niet ouder zijn dan 35 jaar en moeten zich hebben onderscheiden op het gebied van het architectonische/stedenbouwkundige ont-

werp. Dit jaar gaat de prijs naar de architect Christian Rapp. De Duitse architect Rapp was tot kort geassocieerd met het Berlijnse architectenbureau Hans Kollhoff, onder andere verantwoordelijk voor het KNSM-gebouw in Amsterdam. Rapp heeft nu zijn eigen bureau in Berlijn, met een dependance in Amsterdam. Het eerste Berlijnse werk is opgeleverd en zijn Nederlands werk komt er aan: woningbouw in Spijkenisse en in Borneo-Sporenburg (Amsterdam).

NA-OORLOGSE WIJKEN DEN HAAG

De concentratie van achterstandsgroepen in de vroegnaoorlogse wijken neemt veel sneller toe dan in de betere buurten in de stad. Hierdoor schuiven deze wijken steeds meer op in de richting van de traditionele achterstandswijken. Peter Boelhouwer en Jeanet Kullberg van het Onderzoeksinstituut OTB hebben in opdracht van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling van de gemeente Den Haag onderzocht in hoeverre en waar de segregatie in de afgelopen vijf jaar is toe- of afgenomen. Ook is onderzocht in welke mate de aanbodmodellen in de woonruimteverdeling een bijdrage leveren in het ontstaan van segregatie. Uit het onderzoek blijkt dat de bestaande ruimtelijke tweedeling in Den Haag als gevolg van de achteruitgang van de naoorlogse wijken van karakter verandert. In het verleden bestond de tweedeling uit het onderscheid tussen de traditionele achterstandsbuurten en de rest van Den Haag. De grootschalige naoorlogse wijken zoals Moerwijk en Morgenstond schuiven echter steeds meer op in de richting van de traditionele achterstandswijken en nemen nu een duidelijke tussenpositie in tussen de betere buurten enerzijds en de traditionele negentiende-eeuwse achterstandsbuurten anderzijds. De oorspronkelijke tweedeling van Den Haag is dus veranderd in een driedeling.

Boelhouwer, P.J., m.m.v. H. Boumeester en H.W.M. Toneman; Concentratie segregatie en probleemcumulatie in Den Haag: naar een ruimtelijke driedeling. OTB-werkdocument 97-07, ISBN 90-407-1439-8, Delftse Universitaire Pers, Delft, 1997, f20,- Kullberg, J., B. van Rosmalen; Aanbodgerichte woonruimteverdeling en segregatie op de wo-

ningmarkt. Ervaringen en strategieën in grotere gemeenten. OTB-werkdocument 97-09, ISBN 90-407-1441-x, Delftse Universitaire Pers, Delft, 1997, f10,-

DE 'GROENE' IJSSELMEERPOLDERS

Van de auteur A. J. Geurts is verschenen *De 'groene' IJsselmeerpolders; inrichting van het landschap in Wieringermeer, Noordoostpolder, Oostelijk en Zuidelijk Flevoland*. Het boek geeft een overzicht van de landschapsofbouw in de droogmakerijen die in het kader van het Zuiderzeeproject werden aangelegd. Vanaf begin jaren dertig werd onder verantwoordelijkheid van het Rijk ongeveer 165.000 hectare kale moddervlakte getransformeerd tot goed te exploiteren landbouwgrond. De polders hadden aanvankelijk een agrarische bestemming, maar vanaf de jaren vijftig moest er in het nieuwe land ook ruimte worden gereserveerd voor recreatie, randstedelijke bevolkingsopvang en natuurontwikkeling. In het boek wordt per gerealiseerde polder beschreven welke ideeën er leefden over de inrichting van het gebied en hoe in de afgelopen decennia een daarbij passend landschap werd gecreëerd.

De 'groene' IJsselmeerpolders, 264 pagina's, f59,90, Uitgeverij De Twaalf Provincie, Postbus 73, 8200 AB Lelystad, tel. 0320-25 62 14, fax 0320-25 71 69.

HET SOUTERRAIN VAN DE WONINGMARKT

De Nationale Woningraad (NWR) en de Stichting Architecten Onderzoek Wonen en Woonomgeving (STAWON) hebben gezamenlijk een studie gedaan naar de opvang en huisvesting van dak- en thuislozen. In de



Woon-werkgebouw in Tilburg.
Foto: Frans van Ameijde

publicatie wordt aandacht besteed aan de 'vraag' naar opvang- en huisvestingsvoorzieningen door de ver-

schillende categorieën dak- en thuislozen en wordt bekeken in hoeverre in de praktijk aan deze vraag kan worden voldaan. Vervolgens wordt besproken welke rol de woningcorporaties kunnen vervullen bij de opvang en huisvesting van deze categorieën dak- en thuislozen. En tenslotte wordt, aan de hand van drie ontwerpstudies, de organisatorische en ruimtelijke vormgeving van een aantal voorzieningen gepresenteerd. De ontwerpstudies hebben betrekking op een hotelvoorziening voor dak- en thuislozen en een blijvan-mijn-lijfhuis voor vrouwen met kinderen.

Informatie: NWR, Postbus 50051, 1305 AB Almere, tel. 036-539 19 11, fax 036-539 12 77, STAWON, Postbus 19606, 1000 GP Amsterdam, tel. 020-555 36 66, fax 020-555 36 99.

NOPPES

Lokaalgeldsystemen, oftewel LETS (Local Exchange Trading Systems) beginnen steeds meer in de aandacht te komen, zowel in de wetenschap als in de media. Deelnemers van een LETS verlenen indirect diensten aan elkaar: persoon A laat zijn haar knippen door persoon B die op zijn beurt de heg laat knippen door persoon C. Aan deze transacties wordt een waarde, anders dan de geldwaarde toegekend. In de meeste gevallen zijn LETS ontstaan in tijden van een economische crisis. De vroegste voorbeelden zijn afkomstig uit Canada en dateren van het begin van de jaren tachtig. In Nederland bestaan er momenteel ongeveer 400 LETS.

In het Parool van 23 April jongstleden werd verslag gedaan over de Amsterdamse variant van dit systeem: NOPPES. Noppes is tegelijkertijd ook de naam van het Amsterdamse lokale geld.

De mensen die interesse hebben om deel te nemen aan deze schaduwconomie, en diegenen die meer willen weten over de voor- en nadelen van dit ruilsysteem kunnen hiervoor terecht bij Stichting NOPPES, Postbus 61236, 1005 HE Amsterdam, 020-681 68 75, fax 020-686 73 61, email: noppes@intouch.nl

KUSTLOCATIES

De laatste tijd wordt er druk gedebatteerd over de mogelijkheid om eilanden voor de Nederlandse kust

aan te leggen die soelaas kunnen bieden aan het gebrek aan ruimte in de Randstad. De plannen voor locaties als de Tweede Maasvlakte, IJpoort en de kuststrook tussen Hoek van Holland en Scheveningen zijn al in een ver gevorderd stadium.

Het ontwikkelen van kustlocaties in de Noordzee heeft grote gevolgen. De ruimtelijke orde zal gebaat zijn met meer bouwruimte, maar er moet ook worden nagedacht over de gevolgen voor het milieu in de kustgebieden. Wat zijn eigenlijk de economische voordelen en wegen deze wel op tegen de nadelen voor het milieu? En hoe wordt de bereikbaarheid van de Randstad beïnvloed wanneer door de kustlocaties nog meer woon-werkverkeer ontstaat? Op deze en andere vragen zal worden ingegaan tijdens het door het Studiecentrum voor Bedrijf en Overheid georganiseerde congres 'Kiezen voor Kustlocaties' dat op 26 Juni wordt gehouden in het Erasmus Expo & Congres Centrum te Rotterdam. Degenen die het congres niet bij kunnen wonen maar wel interesse hebben in dit thema kunnen een documentatiemap "Perspectieven op bereikbaarheid" bestellen (kosten f259,-).

Kosten voor het congres: f995,- (excl. btw). Telefonische aanmelding: 040-297 49 80.

PLAN AMSTERDAM

De Amsterdamse Zuid-as, tussen Amsterdam Zuidoost en Schiphol is een van de drukste verkeersaders van Nederland. Voor het centrale deel van deze as, een zeer gewilde kantoorlocatie, is al in 1996 een concept masterplan ontwikkeld, waarin twee doelstellingen centraal staan: het ontwikkelen van een toplocatie voor kantoren en het aansluiten van de wijken Zuid, Buitenveldert en Rivierenbuurt. Na een ronde van inspraak zal de aangepaste versie rond de zomer van 1997 worden vastgesteld.

In het maartnummer van *plan* Amsterdam, een uitgave van de Dienst Ruimtelijke ordening van de gemeente Amsterdam, wordt uitgebreid verslag gedaan over dit Masterplan dat momenteel voor de Zuid-as gereed is.

Voor een exemplaar (f5,75) of een abonnement (f62,- per jaargang) kan men terecht bij de dienst Ruimtelijke Ordening. Wubautstraat 3, 1091 GH Amsterdam, o.v.v. naam, adres, postcode en woonplaats.

ICSA CONFERENTIE

De International Communal Studies Association (ICSA) organiseert het congres *Utopian Communities and Sustainability* dat van 7 t/m 9 Juli

1998 in Amsterdam gehouden wordt.

De ICSA heeft als doel om op wereldschaal wetenschappelijke informatie uit te wisselen over allerlei vormen van gemeenschappelijk wonen, coöperaties, zelfbestuur en buurtbeheer. Het congres van volgend jaar zal zich richten op nieuwe ideeën over gemeenschapsvorming in theorie en praktijk die momenteel op internationaal niveau ontwikkeld worden. Onderwerpen zijn onder meer: historische utopische projecten, huidige communes en vormen van gemeenschapsleven, sekseverhoudingen en inter-etnische integratie, ecologische ontwerpen en ecologische woonvormen, architectuur en stedenbouwplanning, buurtontwikkeling en zelfbestuur en *virtual communities* en andere toekomstige ontwikkelingen.

Op 10 en 11 juli wordt er een *post-conference* tour georganiseerd om diverse gemeenschaps-experimenten te bezoeken, zoals een eco-project, een project van Centraal Wonen en een woongroep voor ouderen.

Zij die een paper willen presenteren worden verzocht een engelse samenvatting ervan op te sturen van maximaal één pagina A4, uiterlijk 1 november 1997.

Voor meer informatie over het congres kan men zich wenden tot: S. Poldervaart. Tel: 020-525 44 05, fax: 020-525 20 86, e-mail: Poldervaart@pscw.uva.nl. internet: <http://www.uva.nl/uva/aktueel/congres>

Voor registratie: Congres Bureau, Universiteit van Amsterdam. Tel: 020-5254791, Fax: 020 5254799, e-mail: congres@bdu.uva.nl

BEELDKWALITEITPLAN

Sinds het verschijnen van de *Nota Architectuurbeleid* en de *Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra* (VINO en VINEX) is het kwaliteitsstreven extra in de schijnwerpers komen te staan. Het beeldkwaliteitplan is als instrument geïntroduceerd ter verhoging van de beeldkwaliteit en de ruimtelijke kwaliteit. Ondanks het feit dat het opstellen van beeldkwaliteitplannen aan geen enkele wettelijke verplichting is gebonden, wordt dit plan door steeds meer gemeenten toegepast in het planvormingsproces. Het rijk heeft daarin, onder meer door financiële steun, een stimulerende rol vervuld. Inmiddels zijn er een aantal vragen gerezen: voldoen deze plannen en is er uit de ervaring van de afgelopen jaren enige lering te trekken? Het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM), het Ministe-

rie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW), de Federatie Welstandstoezicht en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben een onderzoek laten verrichten om een antwoord te vinden op bovenstaande vragen. Aan de hand van achttien beeldkwaliteitplannen (de plannen zelf en interviews met de meest betrokkenen) is geprobeerd inzicht te krijgen over de rol die deze plannen in de praktijk vervullen, de wijze waarop de plannen gebruikt worden en de juridische en politieke status die ze vervullen. Aangezien de achttien plannen zeer divers zijn en voor uiteenlopende gebieden en doelen zijn gemaakt, valt er geen eenduidige conclusie te trekken, behalve dat het maken van een beeldkwaliteitplan maatwerk is.

Het rapport Beeldkwaliteitplan in Beeld (distributienummer. 13464/171 prijs: f30,-) en een voorbeeldbrochure (distributienummer. 12696/165 prijs: f20,-) zijn verkrijgbaar bij: Distributiecentrum VROM, Postbus 351, 2700 AJ Zoetermeer. Tel: 079-344 94 49 Zolang de voorraad strekt.

WEBSITE

Buurt Info is een nieuwe, informatieve website op internet. Buurt Info biedt uitgebreide informatie over buurtinformatiesystemen en alle aspecten van het verzamelen en presenteren van buurtgegevens. Een buurtinformatiesysteem (ook wel buurtsignaleringssysteem of buurtmonitor) wordt door steeds meer gemeenten ingezet om een goed beeld te krijgen van het woon- en leefklimaat in de verschillende buurten. Buurt Info richt zich dan ook op een specifieke doelgroep: medewerkers van (met name lokale en regionale) overheden en semi-overheidsinstellingen die betrokken zijn bij het leefklimaat in de verschillende buurten.

Omdat nog niet iedereen toegang heeft tot het internet verschijnt Buurt Info ook op papier.

Belangstellenden kunnen tegen (f9,-) een papieren uitgave van deze website aanvragen bij Oostveen Beleidsonderzoek en Advies in Enschede, tel: 053-430 55 96. Buurt Info is per 1 mei bereikbaar op het volgende internetadres: <http://biz.internet.nl/net/oostveen/buurt.htm>.

GEOGRAFISCHE INFORMATIE

Eurogi is een Europese organisatie die zich tot doel heeft gesteld om het gebruik van geografische informatie en geografische informatietechnologie te stimuleren. Hiervoor organiseren ze regelmatig bijeen-

komsten. De laatste bijeenkomst ging over publiek en private samenwerking op het gebied van geografische informatie. Een samenvatting van deze bijeenkomst is te vinden op het internet. Aan de hand van deze samenvatting kan de bezoeker van de site meediscussieren over de onderwerpen die aan bod komen. EUROGI:

<http://www.frw.ruu.nl/eurogi/eurogi.html>

AME PUBLIKATIES

In de reeks essays van gasthoogleraren van het Amsterdam study centre of the Metropolitan Environment (AME) zijn twee nieuwe publicaties verschenen: Susan Fainstein, *The Egalitarian City: Images of Amsterdam* en Jos Nijman, *The global Moment in Urban Evolution*.

In de eerste van deze twee publicaties wordt de vraag gesteld of de stad Amsterdam onder invloed van recente politieke verschuivingen in de richting van de vrije markt, in staat is geweest om economische vooruitgang te combineren met het bestrijden van een sociaal-economische polarisatie onder de stedelijke bevolking. De steden Londen en New York fungeren hierbij als een vergelijkingskader voor de Amsterdamse ontwikkelingen.

In de tweede publicatie worden Amsterdam in de zeventiende-eeuwse wereldeconomie en Miami in de hedendaagse economie van Centraal en Zuid-Amerika met elkaar vergeleken. Ondanks veranderingen in omvang en intensiteit van de globalisering toont de auteur overeenkomsten in het functioneren van beide steden in hun respectievelijke bloeiperiodes. Plaatsgebonden politieke factoren liggen aan deze overeenkomsten ten grondslag. De studie is een aanvulling op de *world city*-benadering waar te eenzijdig de nadruk wordt gelegd op de globalisering van economische productie, waarvan de culturele globalisering te zeer een afgeleide zou zijn. In zijn verhaal verdedigt de auteur dat culturele globalisering zijn eigen logica volgt die er toe bij zal dragen wereldsteden in de toekomst van een ander karakter en minder dominant zullen zijn als vroegere wereldsteden.

Een exemplaar van beide publicaties is aan te vragen bij het Amsterdam study centre for the Metropolitan Environment (AME), tel: 020-525 40 62, fax: 020-525 40 51 of via e-mail: ACME@isg.frw.uva.nl internet: <http://www.frw.uva.nl/rei/ame>. ISBN 90-75246-09-9 (S. Fainstein), 90-75246-10-2 (J. Nijman)